

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ' המדבר מנסיעות בני ישראל, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, איתא בעשרה מאמרות: "אלה מסעי בני ישראל, בשביל שחטאו באלה אלהיך ישראל, בשביל זה יסעו בני ישראל", נמצא כל הנסיעות של אדם, הוא בשביל קלקול האמונה, היינו בחינת עבודה זרה. כי אם היה מאמין באמונה שלמה, שיכול הקדוש ברוך הוא להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום נסיעה, נמצא כי הנסיעה היא קלקול אמונה, היינו בחינת עבודה זרה, וזה שכתוב בעבודה זרה (ישעיה ל): "צא תאמר לו", 'צא', זה בחינת נסיעה וטלטול וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה כשיש לאדם שלימות האמונה, אזי יודע היטיב שהקדוש ברוך הוא יכול להזמין לו פרנסתו בכל מקום, ואינו צריך לנסוע עבור פרנסתו שום נסיעות כלל, כי הלא הקדוש ברוך הוא זן ומפרנס לכל הבריאה כולה, מקרני ראמים עד ביצי כנים, והוא יתברך מספיק לכל בריה ובריה די מחסורה אשר יחסר לה, ולא היה צריך על זה שום יגיעה כלל, רק מתי מתחיל קושי השגת הפרנסה? כשאדם נופל מן האמונה הקדושה, ומתחיל לתלות פרנסתו בסיבות ובטבע, כאילו רק על ידי עבודה זו יכול להרוויח פרנסתו, ורק במקום זה יכול למצוא פרנסתו, וכפי שתולה פרנסתו בסיבות ובאמצעיים, כן קשה לו להשיג פרנסתו באמת, והולך נע ונד למצוא מקום טוב ועבודה טובה לפרנסה, אבל אלמלא היה מתחזק באמונה יתירה, בוודאי היה מוצא פרנסתו סמוך וקרוב לו ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ע"ה) לגבי המן, שלצדיקים היה נופל על פתח ביתם, ולרשעים בריחוק מקום בשדה, והוצרכו לחפש ולבקש אחריו, בבחינת (במדבר י"א) שטו העם ולקטו, ואיתא בזוהר (בשלח ס"ג.) בשטותא, כי לפי שטות וטיפשות דעתם, שהיו רחוקים מן האמונה הקדושה, כן הוצרכו לטלטל ולהטריח עצמם למצוא מחייתם וכלכלתם, נמצא שעיקר השגת הפרנסה תלוי בבירור האמונה, וכל מה שיש לאדם אמונה, כן מוצא פרנסתו בסמוך ובקרוב לו, ואינו צריך לנסוע שום נסיעות כלל.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שידוע איך שרביז"ל הקפיד מאד על אלו שנוסעים נסיעות רחוקות בשביל פרנסתם, ומחמת זה שוהים הרבה זמן מחוץ לביתם רחוק מנשותיהם ומילדיהם, כי יש כל מיני סכנות עצומות ברוחניות ובגשמיות כשאדם רחוק מביתו, ואין זה שום תכלית כלל, ופעם אמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' רמ"א) על מלמדים שלומדים בעיר אחרת חוץ לביתם, וקרא אותם בלשון גנאי גדול, ואמר שהמלמד שלומד חוץ לביתו דומה אצלו כמו שפחה כנענית, עיין שם, כי כל עצם הנסיעה שאדם נוסע רחוק מביתו בשביל פרנסתו, בא מקלקול האמונה, וכשנוסף לכל זה גם שוהה הרבה זמן חוץ מביתו, ואין לו שמירה, הרי הוא בסכנה גדולה רחמנא ליצלן, ולכן עיקר העצה רק להתחזק באמונה יתירה, ולבקש ולהתפלל אליו יתברך שיזכה למצוא פרנסתו במקומו ובסמוך לו, וכל מה שירבה בתפילה ובקשה אליו יתברך, יהיה נבנה ונגדל האמונה הקדושה אצלו, ויזכה באמת למצוא פרנסתו בניקל ובסמוך, ולא יחסר לו שום דבר כלל, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את הקללה שנתקלל קין אחר שהרג את הבל אחיו, (בראשית ד') כי תעבוד את האדמה לא תספ תת כוחה לך נע ונד תהיה בארץ, ויש להבין מהו הקשר והסמיכות בין שני קללות אלו, שלא יתן האדמה כוחה לו, ושיהיה נע ונד בארץ? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי על ידי חטא קין, שהרג את הבל אחיו בקנאתו, הרי נפל מן האמונה הקדושה, כי קינא בו כאילו יכול לקחת ממנו מאומה, וכאילו פרנסתו ומחייתו תלוי באיזה סיבה וטבע, ולא הבין שהכל תלוי ביד הקדוש ברוך הוא לבד, ואצלו יתברך יש שפע לכל בריה ובריה, ואין אחד נוגע במה שמוכן לחבירו כלל, ולכן מיד שנפל מן האמונה, הרי נעשה פרנסתו קשה וכבידה מאד, בבחינת כי תעבוד את האדמה לא תוסף תת כוחה לך, ולכן ממילא גם נע ונד תהיה בארץ, כי מיד שאדם נופל מן האמונה שהוא בחינת עבודה זרה, הרי "צא תאמר לו", שאומרין לו לצאת לבקש פרנסתו בריחוק מקום, כי קטנות אמונתו גורם לו להיות נע ונד בארץ אחר פרנסתו, וזהו מה שאחר כך אמר קין, הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מוצאי יהרגני, ויש לדקדק איפוא אמר לו הקדוש ברוך הוא להיות גרוש מעל פני האדמה, הרי רק אמר לו נע ונד תהיה בארץ, אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי מיד שאדם נופל מן האמונה הקדושה, שהוא בחינת הסתרת פני ה', בבחינת "ומפניך אסתר", הרי הוא גרוש לגמרי מעל פני האדמה, כי אינו מוצא מנוחה וקורת רוח משום מקום שהוא בא, ובכל מקום נדמה לו שאילו היה במקום אחר היה יותר טוב, ומיד שמגיע למקום שהוא נדמה לו שהמקום הראשון היה יותר טוב, וכן

תמיד, וזהו מה שהתאונן קין, הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה "ומפניך אסתר", היינו על ידי הסתרת פנים, שנסתרה ממני האמונה הקדושה על ידי חטאי ועוני, אהיה מגורש מעל פני האדמה לגמרי, והייתי נע ונד בארץ, כי בשום מקום לא אמצא נחת וקורת רוח, ובכל פעם אצטרך לנסוע ולהיטלטל, והיה כל מוצאי יהרגני, היינו כל מה שימצא ויקרה לי יהרגני וישבור אותי, כי מיד שאדם נופל מן האמונה חס ושלום, הרי שובר אותו כל מה שיארע לו, ואין לו במה להתנחם בכל מה שעובר עליו בחיים, כי העיקר הוא האמונה, ומי שיש לו אמונה חיו חיים (שיחות הר"ן סי' נ"ג), ועיקר תיקונו של קין היה על ידי וידויו ותשובתו, ולכן, וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו, היינו שנתן לו אות משמו להחזיר לו האמונה הקדושה, ועל ידי זה היה לו קיום בעולם שלא יכה ויהרג אותו כל מה שעובר עליו בחיים, והשם יתברך יזכינו להיות חזקים מאד באמונה הקדושה, ותמיד נדבק עצמינו בו יתברך, ועל ידי זה יהיה נשפע עלינו חסדו יתברך בשפע ובריוח גדול, עד יזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ב

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביו"ל במעשה מבעל תפילה דף שפ"ז עיין שם.

ודברו יחד הבעל-תפלה עם הגבור איך נתגלגלו ובאו לכאן, וספר הגבור להבעל-תפלה, שמאז שהיה הרוח-סערה הנ"ל, שאז נתפזרו פלם פנ"ל, אז פשחזר ממקום שעלה לשם לחדש פחו פנ"ל, פשחזר ולא מצא את המלך עם פל האנשים שלו הנ"ל, אז הלך באשר הלך, ועבר על פל האנשים הנ"ל, הינו שהבין שהיה במקום פלם, הינו שעבר באיזה מקום, והבין ששם הוא בודאי המלך, אך לא היה יכול לבקשו ולמצאו; וכן עבר במקום אחר, שהבין ששם היא המלכה, אך לא היה יכול לבקשה ולמצאה, וכן עבר על פל האנשים הנ"ל, אך אותך לא עברתי (הינו שהגבור לא עבר על מקום שהיה שם הבעל-תפלה):

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביו"ל ממשיך לספר, ודברו יחד הבעל-תפלה עם הגבור איך נתגלגלו ובאו לכאן, וספר הגבור להבעל-תפלה, שמאז שהיה הרוח-סערה הנ"ל, שאז נתפזרו פלם פנ"ל, אז פשחזר ממקום שעלה לשם לחדש פחו פנ"ל, פשחזר ולא מצא את המלך עם כל האנשים שלו הנ"ל, אז הלך באשר הלך, כי הרוח סערה, שהוא עיקר כל הבלבולים והמחלוקת שיש בכלליות העולם, הוא מה שגרם שהמלך ואנשיו נתפזרו זה מזה, ואינם יכולים לעלות ולתאחד יחד, כי מיד שאין שלום בעולם, ואין אחד יכול להסביר זה לזה את האמת, קשה מאד למצוא את מלך מלכני המלכים הקדוש ברוך ולעבדו שכמ אחד (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז), אבל הגיבור של המלך, שהוא המתגבר על יצרו באמת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד') איזה גיבור הכובש את יצרו, הוא תמיד חוזר ועולה לחדש את כוחו, כי בכל פעם צריכין התחדשות חדש להתגבר על יצרו, ולקרב עצמו אליו יתברך, אבל כבר לא מצא את המלך ואנשיו מרוב הבלבולים שיש בעולם, והלך באשר הלך להתגבר על יצרו ולכבוש את כעסו, ולקרב אנשים אליו יתברך בכל מה שיכול.

ועבר על כל האנשים הנ"ל, הינו שהבין שהיה במקום פלם, הינו שעבר באיזה מקום, והבין ששם הוא בודאי המלך, אך לא היה יכול לבקשו ולמצאו; וכן עבר במקום אחר, שהבין ששם היא המלכה, אך לא היה יכול לבקשה ולמצאה, וכן עבר על כל האנשים הנ"ל, אך אותך לא עברתי (הינו שהגבור לא עבר על מקום שהיה שם הבעל-תפלה), כי הגיבור עבר על מקום המלכה והמלכה, שזהו בחינות קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכן עבר על מקום שאר אנשי המלך, שהם הצדיקים הנעשים מרכבה לשאר מדות העליונות, והבין מרחוק שהם נמצאים שם, אבל לא היה יכול לבקשם ולמוצאם, כי לא היה לו הכלים לזה, ולכאורה יפלא, למה לא היה יכול לבקשם? כי מה שאמר שלא היה יכול למוצאם, זה מובן, כי לא בכל פעם מוצאים מה שמבקשים, אבל למה לא היה יכול לבקשם, הלא כל אחד יכול לבקש כפי כוחו? אבל התשובה הוא בדברי הגיבור בעצמו "אך אותך לא עברתי", שלא עבר על מקום הבעל תפילה, כי בלי עבודת התפילה בשלימות, אין לאדם הכלים איך לבקש ולמצוא את המלך, כי הכל תלוי בתפילה, כי גם עיקר החיפוש והביקוש אחר כבודו יתברך צריך להיות בתפילה, לצעוק ולהתחנן אל השם יתברך "רבנו של עולם, איפוא אתה, תקרב אותי אל עבודתך", ורק על ידי תפילה יכולים לחפש ולבקש את המלך באמת, ולכן מיד שלא השיג את מקום הבעל תפילה ועבודתו הקדושה, היה מוכרח להודות שלא היה יכול לבקש

ולמצוא את מקום המלך ואנשיו, כי אף על פי שידע בבירור מרחוק שהם נמצאים שם, אבל לא היה יכול לבקשם ולמוצאם באמת בלי תפילה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה מבואר בפרשת בראשית בתחילת הבריאה, שכל התיקון הבריאה תלוי בתפילת האדם, וכמו שכתוב (בראשית ב') וכל שיח השדה פרם יהיה בארץ וכל עשב השדה פרם יצמח, כי לא המטיר הוי"ה אלהים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה, ופירש"י לפי שאדם אין לעבוד את האדמה, ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו וצמחו וכו' עיין שם, הרי שכל הבריאה מחכה על אדם שיבוא ויתפלל תפלתו, ועל ידי זה יהיה לה תיקון בשלימות, ואחר חטא אדם הראשון, שנפל ונתגרש מן הגן עדן ומן הדביקות בו יתברך, אזי כבר יש כל מיני מניעות ובלבולים שהם בחינת הרוח סערה הנ"ל למנוע את האדם מלהתקרב אל הקדושה, וכמו שכתוב (בראשית ג') ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, ופירש"י, את הכרובים, מלאכי חבלה, היינו כלליות הבלבולים שעוברי על האדם ומונעים אותו מלעסוק בתפילה באמת, אבל גם בתוקף ירידתו רימו לו השם יתברך את תיקונו, ויאמר לו איכה, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות שבת הלכה ז') שבזה רימו לו הקדוש ברוך הוא שעיקר תיקונו על ידי שיחפש ויבקש, "איפוא אתה רבוננו של עולם, איך נתרחקתי כל כך ממך", כי על ידי החיפוש והביקוש בתפילה אחריו יתברך, יכול לצאת מכל ירידותיו ונפילותיו, וסוף כל סוף לחזור אליו יתברך באמת, והשם יתברך יזכינו לעסוק בתפילה ובקשה כל ימי חיינו, עדי נזכה להתדבק בו יתברך באמת ובתמים, ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשס"ב

בסעודה שלישית סעודת רעוא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"א המדבר ממצות צדקה וממדת האמת, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביו"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על כמה נקודות של רביו"ל בתורה זו), ודע שאיש אמת, דהינו שעושה מצוות בשלמות ובכל הדקדוקים בינו לבין קונו כמו שמדקדק לעשות המצוה בפני בני אדם, שזה בחינת אמת, שהכל אחד אצלו, בין שעושה מצוה לפני ה' ובין שעושה בפני בני אדם, זה האיש האמת, יש לו פח להמשיך לעצמו כל הצדקות, פי אלו הצדקות הנ"ל שהם עושין, היא עומדת רחוקה מהם ואינה אצלם, פי דרך הצדקה למשך עצמה לאמת, ומחמת שהם רחוקים מאמת, הצדקה רחוקה מהם, וזה האיש אמת מושך לעצמו כל הצדקות, פי הצדקה נמשכת רק אחר האמת, וזה בחינת (ישעיה נ"ט): "וצדקה מרחוק תעמד, פי כשלה ברחוב אמת", הינו שהצדקה עומדת מרחוק, זה מחמת, שנכשל ברחוב אמת, פי מחמת שאין אמת, על-פן הצדקה רחוקה מהם פנ"ל:

וזה שפתוב (דברים ו): "וצדקה תהיה לנו פי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו" הינו פשיהיה לנו בחינות אמת, דהינו לשמר לעשות כל המצוות לפני ה' לבדו, בכל הדקדוקים, כמו שעושה בפני בני אדם, שזה בחינת אמת פנ"ל, וזה "פי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני ה' אלקינו כאשר צונו" וכו' 'לפני ה' אלקינו' דיקא, הינו שנשמר לעשות כל המצוות לפני ה' לבד, בינינו לבין קוננו, בכל הדקדוקים והפרטים, כאשר צונו, הינו בכל הדקדוקים כאשר צונו השם יתברך, הינו בחינת אמת הנ"ל, שגם שעושה המצוה לפני השם יתברך לבד, הוא מדקדק בכל הדקדוקים וכו' פנ"ל, ואז: "וצדקה תהיה לנו", 'לנו' דיקא הינו שנמשיך לעצמנו כל הצדקות, פי דרך הצדקה למשך לאמת פנ"ל: נמצא פשזה האיש אמת מושך לעצמו הצדקות, אזי אין להם פח הצדקה ואין פח במחשבתם להתקים פנ"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר חשיבות ומעלת האדם הוא כשאוהו במדת האמת, שזהו חותמו של הקדוש ברוך הוא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת נ"ה). חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, כי האמת הוא רק אחד, היינו השם יתברך, וכמו שכתוב (ירמיה י) והוי"ה אלהים אמת, וכל מה שאדם קרוב ודבוק אל השם יתברך הוא יותר דבוק באמת, כי קודשא בריך הוא וישראל ואורייתא כולא חד, השם יתברך וישראל והתורה הם אחד, וכל מה שדבוקים בשלש אלו, אוחזים באמת שזהו עיקר התכלית, ואל מדת האמת אי אפשר להגיע אלא כשאדם מיוחד עצמו לגמרי אליו יתברך, ולא איכפת לו מבני אדם כלל, היינו שהוא מקיים את מצוותיו

יתברך בינו לבין עצמו, באותו דקדוק והתלהבות כמו שעומד לפני אלף אנשים, כי יש אחד שבשעה שהוא עומד בין אנשים מדקדק מאד להתפלל בכוונה ולקיים את המצוות כראוי, כי הלא בני אדם מסתכלים עליו, אבל בשעה שיושב לבד בביתו בינו לבין עצמו, אינו מדקדק כל כך ואינו מתלהב כל כך, ואיש כזה אינו אוהו במדת האמת, כי האמת הוא הקדוש ברוך הוא, והוא יתברך נמצא בכל מקום ובכל זמן, ולכן עליו לדקדק בכל מעשיו בין כשיושב לבד ובין כשיושב בין אנשים, ואדרבה, צדיק אמיתי כשיושב לבד ומתבודד בינו לבין השם יתברך, מתלהב מאד כמעט בכלות הנפש, וכשהוא נמצא בין בני אדם אין מכירים אותו כלל, וכמו שאמר רבינו^ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קמ"ז) שצדיק אמיתי אי אפשר להכיר מבחוץ כלל, והוא נדמה כשאר בני אדם ממש, רק בפנימיותו הוא ענין אחר לגמרי, עיין שם, כי הוא כל כך דבוק באמת, עד שבני אדם אין עושים עליו רושם כלל, והוא מדקדק בכל המצוות בינו לבין עצמו כמו שהוא יושב בין אלפי אנשים.

והנה רבינו^ל נותן לדוגמא מצות צדקה, כי על פי רוב במצות צדקה, האדם רוצה שבני אדם יכירו את צדקתו ונדיבת לבו הטוב, ויכבדו אותו על זה, ולכן ברכים ידור סכומים גדולים לצדקה למען יראו כולם את גודל טוב לבו, אבל כשנודמן לו צדקה בינו לבין עצמו, ואין אף אחד יודע מזה, הוא מתרשל מאד, ואין לו חשק כלל ליתן צדקה, ואיש כזה אינו אוהו באמת, כי עיקר האמת הוא, "כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת לפני הוי"ה אלקינו כאשר צונו", היינו שנשמור לעשות כל המצוות לפני ה' לבד, ובפרט מצות צדקה, וכמו שכתוב בתחילת הפסוק "וצדקה תהיה לנו", לפני השם יתברך לבד בכל הדקדוקים והפרטים, כמו שנשמור אותם בפני בני אדם, וכמו שראו אצל צדיקים שעשו צדקות וגמילות חסדים בלי שידעו מהם כלל, וממש מסרו כל חייהם לגמול וטוב וחסד עם הבריות, אבל אף אחד לא הכיר אותם כלל, ואדרבה עשו מהם כל מיני ליצנות וצחוק בחיים חיותם, ורק אחרי הסתלקותם לחיי עולם הבא, הכירו את גודל הצדקות והחסדים שעשו כל ימי חייהם, כי הכירו רק בהסתלקותם מה שחסר להם, וכמו שרגיל בפי העולם לומר "אחרי מות קדושים אמור" שרק אחרי מות הצדיקים אמיתיים, אזי אומרים עליהם איזהו קדושים וטהורים היו, כי בחיים חיותם לא הכירו אותם כלל.

וממשיך רבינו^ל, ומזה שצדקה נמשכת לאמת, פי צדקה הוא בחינת אמת (עיין זוהר אמור פ"ט), פי אמת הוא אחד פי אחד הוא רק אחד פי לפני אחד מה אתה סופר (ספר יצירה): ואם יש שני וכו' אינו אחד, וכן האמת הוא רק אחד, פי פשאומרים על איזה דבר האמת, אי אפשר לומר פי אם אחד, דהינו האמת

כמו שהוא, אבל שקר אפשר לומר על דבר אחד דברים רבים כמבאר במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"א, עין שם מה שמבאר שם, פי על פלי פספ אי אפשר לומר האמת פי-אם אחד, דהינו שהוא פלי פספ לבד, אבל אם ירצה לומר שקר, יכול לומר הרבה פי יוכל לומר שהוא פלי זהב או נחשת או שאר שמות, וכן בכל הדברים שבעולם, אי אפשר לומר האמת פי אם דבר אחד כמו שהוא, אבל השקר הוא הרבה פנ"ל, נמצא שאמת הוא אחד, ועין שם עוד דברים נפלאים מענין האמת שהוא אחד עין שם), ועל פן קדשא בריך הוא ואוריתא וישראל פלא חד, פי השם יתברך אמת, ותורתו אמת וישראל אמת, וכיון שכלם אמת, הפל אחד, פי באמת אין בו שום שנוי, כמו שכתוב (מלאכי ג): אני ה' לא שניתי ואתם בית יעקב לא כליתם, פי השם יתברך אמת והוא אחד בלי שנוי, חס ושלום, פנ"ל, והשנוי הוא רק אצל המקבלים, פי פפי המקבל פן נתהוה אצלו השנוי, אבל השם יתברך אין בו שום שנוי, חס ושלום, וזה בחינת שמש, פי השמש הוא רק פח אחד לבד, והשנוי הוא אצל המקבלים, פי פמה שנויים נתהוים על-ידי השמש, פגון להתיד ולהקפות לקרר ולחמם ושאר הפחות כמבאר במקום אחר וזה רק מחמת המקבלים, פגון פשהשמש באה על שעה, מתכת אותו זה מחמת שהשעה אינו קשה באמת, ועל פן נתהוה אצלה הפח להתיד, וכן בשאר הפחות אבל השמש הוא רק פח אחד לבד, וזה בחינת צדקה, שהיא בחינת שמש בחינת אמת פנ"ל (מלאכי ג): "וזרחתה לכם יראי שמי שמש צדקה", וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (ברכות ו): 'פרום זלת לבני אדם, פיון שנצרך אדם לבריות פניו משתנין לכמה גונין', פי על-ידי הצדקה באים כמה שנויים, והפל הוא רק מחמת המקבלים, אבל הצדקה שהוא בחינת אמת בחינת שמש פנ"ל הוא רק פח אחד לבד, ואין בה שנוי פנ"ל, והשנוי הוא רק אצל המקבלים שנשתנין פניהם לכמה גונין, ויש שנשתנה פניו מחמת גדלות שיש לו, באשר שאינו ראוי לו שיצטרך לבריות, ויש מחמת קטנות על שהוא נצטרך לבריות, ויש שנשתנה פניו מחמת שמחה, ששמח על שנותנים לו, וגם בזה יש שנויים, פי יש מי ששמח מאד על שנותנין לו, נמצא שהשנויים הוא רק אצל המקבלים פל אחד לפי בחינתו פן נשתנין פניהם פנ"ל אבל הצדקה היא רק פח אחד לבד, פי היא בחינת אמת, בחינת שמש, ועל פן מושכת עצמה לאמת פנ"ל: ויעקב שהוא בחינת אמת כמו שכתוב (מיכה ז): "תתן אמת ליעקב" נאמר בו (בראשית ל"ב): "ויזרח לו השמש", הינו בחינת ולנו תהיה צדקה הנ"ל, פי שמש היא בחינת צדקה פנ"ל "וזרחתה לכם יראי שמי שמש צדקה", הינו שיעקב על-ידי האמת היה

לו פח להמשיך ולהזריח לעצמו פל הצדקות, שהם בחינת שמש, וזה "ויזרח לו השמש", לו דיקא, בחינת "ולנו תהיה צדקה" פנ"ל:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביו"ל מגלה לנו כאן למה אמת וצדקה הם בחינה אחת, כי שניהם הם בבחינת אחד בלי שום שינוי, ויוצאים בדרך אחדות, וכל השינויים הם רק אצל המקבלים, כי כמו האמת הוא רק אחד, כי אי אפשר לומר אמת כי אם אחד, היינו על כלי כסף לומר שהוא כסף, אבל שקר אפשר לומר הרבה, כגון שהוא זהב או נחושת או ברזל וכו', נמצא שהאמת הוא רק אחד, ולכן הקדוש ברוך הוא אמת, כי הכל נכלל באחדותו יתברך, כמו כן הוא מדת הצדקה שנשפע מן המשפיע בדרך אחד, רק משתנה אצל המקבלים כל אחד כפי ענינו, יש אחד ששמה מאד על מה שנותן לו, ויש אחד שמתבייש מאד על שנצרך אל הבריות, ולכן צדקה הוא בחינת שמש, וכמו שכתוב, וזרח לכם יראי שמי שמש צדקה, כי גם השמש הוא כח אחד בלבד, אבל משתנה אצל המקבלים, כגון דבר קשה הוא מתיך, ודבר רך הוא מקשה, שחור מתלבן, ולבן מתחשך וכו', נמצא שהכל תלוי במקבל, ולכן מי שהוא איש אמת נמשכים אליו כל הצדקות, ובני אדם נותנים לו צדקה, ואחר כך מתחלק אצלו הצדקה כפי הנותנים, וכמו שמוכא מהבעל שם טוב הקדוש שהכסף שהיה מקבל היה מתחלק אצלו כפי הנותנים, אלו שנתנו לשם שמים ובכוונה רצויה, הלך הכסף שלהם להחזקת התלמידים ועובדי ה', ואלו שלא היה כוונתם רצויה הלך הכסף שלהם להבעל עגלה ולמשרתים ערלים, וכן מבואר בדברי רביו"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ט"ו) שזה חסד גדול שיש צבועים המחקים יראי ה' בעבודתם, כי בדרך זה אין הצדיקים נכשלים לקבל כסף מנואפים ואנשים שאינם הגונים, כי אלו הרשעים פונים אל הצבועים ונותנים אליהם הצדקה שלהם עיין שם, נמצא שצדקה ואמת הם בחינה אחת, ואשרי מי שזוכה לתת כסף צדקה לצדיקים אמיתיים באמת.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה התחלת התורה היא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, וכתבו מפרשי התורה שברא' אלהים' את' הם סופי תיבות אמת, והרמז בזה שכל הראשית והתכלית של הבריאה היה בשביל האמת, היינו להתדבק בהקדוש ברוך הוא שהוא אמת, ולהתדבק בהתורה ובגשמות ישראל הנקראים אמת, אבל האמת רמוז בסופי תיבות, כי היא מאד מכוסה ומוסתר מאנשי העולם, כי רוב בני אדם רחוקים מן האמת מאד, וצריכין לחפש ולבקש את האמת בכל הכוחות שלא ליכשל בהשקר המצוי מאד בעולם, אבל אם יחפש טוב בוודאי ימצאנה, כי (דניאל ה') ותשלך אמת

ארצה כתיב, היינו שגם בתוקף הגשמיות והארציות נמצא האמת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ח' ס"ה ה') שבתחילת הבריאה אמרה האמת לפני הקדוש ברוך הוא אל יברא האדם כי כולו שקר, ואז השליך הקדוש ברוך הוא את האמת מלפניו, בבחינת ותשלך אמת ארצה וברא את האדם, ולכאורה יפלא מה זה שהקדוש ברוך הוא השליך את האמת מלפניו, הלא חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת, והאמת הוא עיקר התכלית החשיבות? אבל מובא בספר הקדוש "קדושת לוי" להרה"ק מברדיטשוב זי"ע, שבזה שהקדוש ברוך הוא השליך האמת ארצה, אזי כבר אפשר למצוא את האמת גם בתוך כל תוקף הגשמיות והארציות, ואז כבר יש תקוה לאדם הגשמי למצוא את האמת ולהעלותו מן הארץ, בבחינת (תהלים פ"ה) אמת מארץ תצמח, שמתוך הארציות גופא יכולים להעלות את האמת, אבל להגיע לזה צריכין למסור נפשו להתקרב אל הצדיקים אמיתיים שדביקים באמת, כי הם מכוסים מוסתרים מאד מבני אדם, וגם אצלם נתקיים הפסוק הנ"ל ותשלך אמת ארצה, שהם נבזים ושפילים מאד, ואין בני אדם מכירים את מעלתם כלל, ועל פי רוב רק לאחר הסתלקותם לחיי עולם הבא רואים את גודל צדקותם וישרותם, שזהו המשך הפסוק, ברא' אלהים' את' סופי תיבות א'מ'ת', השמים' ואת' סופי תיבות מ'ת', הארץ' סוף תיבה צ', היינו בחינת התגלות אמתת הצדיק שהוא רק לאחר מיתתו, אבל על ידי שאדם מוסר את נפשו להתקרב אליו בחיים חיותו, גם אליו מתגלה אמתת קדושת הצדיק, ונמשך עליו אור גדול מהארתו הגדולה.

ומוהרנ"ת ז"ל מסביר (ליקוטי הלכות נותן טעם לפגם הלכה ה') כוונות מדרש הנ"ל של ותשלך אמת ארצה, שהקדוש ברוך הוא אמר לאמת, שאם אתה אומר לא לברוא את האדם, ואתה דן אותו לכף חובה שכולו שקר, אם כן אין זה אמת כלל, כי על ידי אמת יש תקוה טובה לקרב כל יהודי אל השם יתברך, ואין שום יאוש בעולם כלל, ולכן כל מה שדביקים אל האמת, יודעים שיכולים להשלים את תכלית כוונת הבריאה שהוא בחינת בראשית, על ידי שמוסרים נפשו להתקרב אל צדיקים אמיתיים הדביקים אל אמת, והעוסקים בצדקה תמיד לקרב כל נשמות ישראל אליו יתברך, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו אור האמת, שהוא אמתת מציאותו יתברך, ואור הצדיקים האמיתיים הדביקים בו יתברך, ועל ידי זה נזכה לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות ולראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

